

Οι εξελίξεις στις Αμερικανο-Κυπριακές Σχέσεις

Γεώργιος Οικονόμου
Δικηγόρος

Υπάρχει το γνωστό ΝΑΤΟ με 32 Μέλη.

Υπάρχει επίσης το ΝΑΤΟ «Partnership for Peace» με 18 μέλη.

Υπάρχουν επίσης οι «Εταίροι» του ΝΑΤΟ, που αριθμούν περισσότερο από 40 μέλη.

Υπάρχουν επίσης οι «Major Non-NATO Allies ("MNNA")» που είναι προνομιακοί σύμμαχοι των Ηνωμένων Πολιτειών, οι οποίοι είναι 20. Όμως ο Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών διατηρεί το δικαίωμα να ακυρώσει το status οποιουδήποτε MNNA.

Για να γίνει ένα κράτος Μέλος των πρώτων τριών κατηγοριών, χρειάζεται η σύμφωνη γνώμη και των 32 μελών του ΝΑΤΟ. Αυτό σημαίνει ότι η Τουρκία διατηρεί το δικαίωμα του βέτο.

Στην τέταρτη όμως κατηγορία, την MNNA, η απόφαση είναι μόνο της Αμερικής. Η πρωτοβουλία ανήκει στον Υπουργό Αμύνης των Η.Π.Α., δηλαδή στο Πεντάγωνο. Είναι οι παγκόσμιες στρατηγικές ανάγκες του Πενταγώνου που η κατηγορία αυτή εξυπηρετεί. Η απόφαση αυτή επειδή έχει σοβαρές διεθνείς εμπλοκές πρέπει να έχει και την έγκριση του Υπουργού των Εξωτερικών.

Επιπροσθέτως το Κογκρέσσο πρέπει επίσης να δώσει την έγκριση του σε σχετική πρόταση του Αμερικανού Προέδρου για τον προσδιορισμό αυτό. Εφ' όσον το Πεντάγωνο πάρει την απόφαση, τα υπόλοιπα βήματα είναι ρουτίνα. Ο Αμερικανός Πρόεδρος διατηρεί το δικαίωμα να ανακαλέσει την συμμετοχή του κράτους ως μέλους της ΜΝΝΑ, μετά από σχετική απόφαση του Πενταγώνου.

Η απόφαση για την δημιουργία της ΜΝΝΑ ελήφθη το 1987 από το Κογκρέσσο με την υιοθέτηση σχετικής νομοθεσίας (Sam Nun Amendment) και ενδυναμώθηκε με σχετική τροποποίηση το 1996 του Άρθρου 517 του Foreign Assistance Act, 1961.

Σημείωση: Ο Sam Nun υπήρξε για χρόνια Πρόεδρος της Επιτροπής της Γερουσίας για τις Ένοπλες Δυνάμεις.

Από τα 20 Μέλη, τα τέσσερα είναι της περιοχής μας: Η Τηνυσία, το Μαρόκο, η Αίγυπτος και το Ισραήλ. Η τελευταία χώρα που έγινε μέλος είναι η Κένυα, το 2024.

Ποια είναι τα οφέλη μιας χώρας που χαρακτηρίζεται ΜΝΝΑ; Σύμφωνα με το διαδικτυακή πλατφόρμα του Υπουργείου των Εξωτερικών: <https://www.state.gov/major-non-nato-ally-status/>

«Κύριοι εκτός NATO σύμμαχοι (ΜΝΝΑ) είναι ο προσδιορισμός, σύμφωνα με την νομοθεσία των Η.Π.Α., που προσδίδει σε αλλοδαπούς συνεταιίρους ορισμένα ευεργετήματα σχετικά με την συνεργασία στην άμυνα, το εμπόριο και την ασφάλεια. Ο προσδιορισμός ΜΝΝΑ είναι ένα ισχυρό σύμβολο της στενής σχέσης που μοιράζονται οι Ηνωμένες Πολιτείες με τα κράτη αυτά και δεικνύει τον βαθύ σεβασμό για φιλία με τις χώρες αυτές. Το status ΜΝΝΑ προσφέρει στρατιωτικά και οικονομικά προνόμια αλλά δεν εξυπακούει δέσμευση στο προσδιοριζόμενο κράτος».

Τα προνόμια που προέρχονται από το MNNA σύμφωνα με το 22 U.S.C. (ίδια ανωτέρω) είναι τα εξής:

May enter into agreements with the United States for the cooperative provision of education on a bilateral or multilateral basis if the financial arrangements are reciprocal and provide for reimbursement of all direct US costs.

* Eligible, to the maximum extent possible, for priority delivery of surplus military material transferred pursuant to Section 516 of the Foreign Assistance Act (if located in NATO's South or Southeast Wing).

*Eligible to purchase depleted uranium ammunition.

* Privileges arising from the MNNA designation under 10 U.S.C.

* Possibility of concluding a Memorandum of Understanding or other formal agreement with the US Department of Defense. For the purpose of conducting cooperative research and development projects in defense equipment and ammunition.

* Allows companies in an MNNA, as with NATO countries, to bid on contracts for the maintenance, repair, or overhaul of US Department of Defense equipment outside the United States.

* Authorises funding for the procurement of explosive detection devices and other counterterrorism research and development projects under the auspices of the Department of State's Technical Support."

Από τα ανωτέρω αξίζει να τονίσουμε ότι ο τίτλος MNNA είναι ένα σύμβολο της στενής σχέσης που μοιράζονται οι Ηνωμένες Πολιτείες με τα κράτη αυτά και δηλώνει τον βαθύ σεβασμό για την φιλία που αναπτύσσεται με τις χώρες αυτές.

Εν όψει των προσφάτων εξελίξεων στις αμυντικές σχέσεις μεταξύ Λευκωσίας και Ουάσιγκτον, συμπεριλαμβανομένου και του Cyprus-US Strategic Dialogue που έλαβε χώρα στην Λευκωσία και που κατέληξε σε Κοινή Δήλωση που εκδόθηκε

στις 23 Οκτωβρίου 2024 (<https://www.state.gov/joint-statement-on-the-first-strategic-dialogue-between-the-republic-of-cyprus-and-the-united-states-of-america/>) και την υπογραφή διμερών συμφωνιών όπως την U.S. –ROC Road Map for Bilateral Defence Cooperation (πρέπει δε να τονιστεί ότι οι πρωτοβουλίες αυτές έχουν κυρίως, αν μη εξ ολοκλήρου, προέλθει από το Πεντάγωνο), παρουσιάζεται στην Λευκωσία και στην Ουάσιγκτον μια αξιοσημείωτη στρατηγική ευκαιρία: να προχωρήσουν στο επόμενο λογικό βήμα και να εξασφαλίσουν τον προσδιορισμό της Κύπρου ως Major Non-NATO Ally (MNNA).